

P.Z. br. 705

HRVATSKI SABOR

KLASA: 013-01/14-01/05

URBROJ: 65-14-02

Zagreb, 15. rujna 2014.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

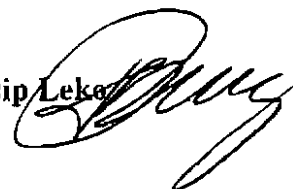
**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor*, koji su predsjedniku Hrvatskoga sabora dostavili Jadranka Kosor, prof. dr. sc. Josip Kregar i prof. dr. sc. Gvozden Flego, zastupnici u Hrvatskom saboru, aktom od 15. rujna 2014. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagatelji Prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK

Josip Leko

HRVATSKI SABOR

Jadranka Kosor, dipl.iur.
Prof.dr.sc. Josip Kregar
Prof.dr.sc. Gvozden Srećko Flego

Zagreb, 15. rujna 2014.

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA
g. Josipu Leki

Predmet: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (Narodne Novine, br. 85/10- pročišćeni tekst) i članka 172. Poslovnika Hrvatskog sabora (Narodne Novine,br. 81/13) podnosimo Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskog sabora, u postupku donošenja zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dat će u ime predlagatelja zastupnici Jadranka Kosor, Josip Kregar i Gvozden Srećko Flego.

Jadranka Kosor, dipl.iur.

Prof.dr.sc. Josip Kregar

Prof.dr.sc.Gvozden Srećko Flego

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovog Zakona sadržana je u članku 45. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zadnja četiri ciklusa izbora za zastupnike u Hrvatski sabor provedena temeljem gotovo istih pravila sukladno važećem Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ br. 116/99., 109/00. – vjerodostojno tumačenje, 53/03., 167/03. – odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 44/06. – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 19/07., 20/09. – vjerodostojno tumačenje, 145/10., 24/11. – Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe i 93/11. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske). Pravila po kojima se provode izbori ne omogućuju biračima veći utjecaj na izbor svojih zastupnika zbog tzv. zatvorenih i blokiranih lista gdje birač ima samo jedan glas koji može dati jednoj kandidacijskoj listi bez mogućnosti odabira kandidata.

Nadalje, mogućnost kandidiranja osoba osuđenih za teška kaznena djela i istovremeno obnašanje dužnosti saborskog zastupnika i općinskog načelnika/gradonačelnika ugrožavale su integritet izbornog procesa i izabranih dužnosnika.

Rokovi za provedbu izbora su kratki što često onemogućava kvalitetniju organizaciju i provedbu izbora.

Stoga je cilj ovih izmjena zakona veća participacija i utjecaj građana u izbornim procesima, podizanje razine povjerenje građana u izabrane predstavnike, povećanje njihove odgovornosti i relevantnosti političke ponude.

Predlaže se uvođenje preferencijalnog glasanja uz izborni prag unutar liste od 5% gdje bi birač imao tri glasa koja bi mogao rasporediti kandidatima unutar jedne liste i na taj način im dati prednost pred ostalim kandidatima. Birači bez prebivališta u Republici Hrvatskoj bi također imali tri glasa. Predlaže se zabrana kandidiranja osobama osuđenima za specifična teška kaznena djela do isteka perioda rehabilitacije i uvođenje nespojivosti istovremenog obnašanja dužnosti saborskog zastupnika i načelnika općine/gradonačelnika.

Radi podizanja relevantnosti političke ponude, predlaže se povećanje broja potrebnih potpisa za kandidiranje unutar izborne jedinice s 500 na 1500 potpisa.

Produžuju se rokovi za organiziranje izbora pri čemu od dana raspisivanja pa do dana od održavanja izbora ne smije proći manje od 45 dana, a produžuju se i rokovi imenovanja članova biračkih odbora i određivanja biračkih mjesta na najmanje dvadeset dana prije izbora. Ukida se institut nositelja lista.

Usklađuje se Zakon s novim odredbama Zakona o registru birača kojim se osobama lišenim poslovne sposobnosti omogućuje ostvarivanje biračkog prava.

Dodatno, terminološki se usklađuju izrazi ovog Zakona s izrazima koje uvodi novije izborna zakonodavstvo uz određivanje važećih i nevažećih glasačkih listića.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguravanje dodatnih sredstava u državnom proračunu.

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O IZBORIMA ZASTUPNIKA U HRVATSKI SABOR

Članak 1.

U Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski sabor („Narodne novine“ br. 116/99., 109/00. – vjerodostojno tumačenje, 53/03., 167/03. – odluka o nedavanju vjerodostojnog tumačenja, 44/06. – Zakon o Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske, 19/07., 20/09. – vjerodostojno tumačenje, 145/10., 24/11. – Zakon o financiranju političkih aktivnosti i izborne promidžbe i 93/11. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) članku 4. u stavku 1. iza riječi: „18 godina života“ briše se zarez te riječi: „osim onih koji su pravomoćnom sudskom odlukom lišeni poslovne sposobnosti“.

U stavku 2. iza riječi: „18 godina života“ briše se točka te se dodaju riječi: „osim ako se utvrdi da postoji kakva zapreka za kandidiranje koja je propisana ovim Zakonom.“.

Članak 2.

U članku 5. stavku 4. riječi: „najmanje 30 dana“ zamjenjuju se riječima: „najmanje 45 dana“.

Članak 3.

U članku 9. stavku 1. iza riječi: „ministar ili drugi član Vlade Republike Hrvatske“ briše se zarez i riječi: „državni tajnik“, iza riječi: „ravnatelj državne upravne organizacije, zamjenik“ brišu se riječi: „i pomoćnik“, iza riječi: „ravnatelja državne upravne organizacije,“ briše se zarez i riječi: „tajnik Vlade Republike Hrvatske, tajnik ministarstva“, riječ: „podžupan“ zamjenjuje se riječima: „zamjenik župana“, a iza riječi: „zamjenik gradonačelnika Grada Zagreba,“ dodaju se riječi: „gradonačelnik i zamjenik gradonačelnika, općinski načelnik i zamjenik općinskog načelnika“.

Članak 4.

U članku 20. iza stavka 3. dodaju se stavci 4. i 5. koji glase:

„Političke stranke predlažu liste na temelju pravovaljano prikupljenih potpisa birača.

Za pravovaljnost prijedloga liste izborne jedinice za izbor zastupnika u Sabor potrebno je prikupiti najmanje 1500 potpisa birača.“.

Članak 5.

U članku 21. stavku 1. iza riječi: „liste“ dodaju se riječi: „grupe birača“.

U stavak 2. riječi: „najmanje 500 potpisa“ zamjenjuju se riječima: „najmanje 1500 potpisa“.

Članak 6.

Iza članka 21. dodaje se članak 21.a koji glasi:

„Članak 21.a

Birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od 6 mjeseci i to ako se u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora izrečena kazna izvršava ili tek predstoji njezino izvršenje.

Birači i političke stranke ne smiju kandidirati osobe za koje u trenutku stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora nisu protekli rokovi rehabilitacije prema posebnom zakonu, a koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene za:

1. kaznena djela iz Glave IX. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/11. i 144/12.) protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva:

- genocid, zločin agresije, zločin protiv čovječnosti, ratni zločin, terorizam, terorističko udruženje, mučenje, ropstvo.

2. kaznena djela iz Glave X. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/11. i 144/12.) protiv života i tijela: teško ubojstvo.

3. kaznena djela iz Glave XXVIII. Kaznenog zakona („Narodne novine“ br. 125/11. i 144/12.) protiv službene dužnosti: zloupotrebe položaja i ovlasti.

Članak 7.

U članku 22. stavku 4. riječi: „neovisna lista“ zamjenjuju se riječima: „lista grupe birača“.

Stavak 5. briše se.

Članak 8.

U članku 23. stavak 3. mijenja se i glasi:

„Zbirna lista sadrži redni broj i naziv svake liste u izornoj jedinici, kao i imena i prezimena kandidata na listi. Na zbirnu listu izborne jedinice, stranačke liste, odnosno kandidacijske liste grupe birača, unose se prema abecednom redu punog naziva političke stranke, odnosno dviju ili više političkih stranaka koje su predložile kandidacijsku listu ili prema abecednom redu prezimena prvih kandidata na kandidacijskoj listi grupe birača. Ako je više političkih stranaka predložilo zajedničku listu, ona će se unijeti na zbirnu listu prema nazivu prve po redu političke stranke u prijedlogu.“

Članak 9.

U članku 26. stavku 1. podstavku 1. riječi: „neovisni kandidat“ zamjenjuju se riječima: „kandidat grupe birača“.

Članak 10.

U članku 28. stavku 1. riječi: „danom objave zbirnih lista izbornih jedinica“ zamjenjuju se riječima: „30 dana prije dana održavanja izbora“.

U stavku 2. riječi: „nositelja lista, odnosno“ brišu se.

Članak 11.

Članak 39. mijenja se i glasi:

„Birači mogu glasovati samo za jednu listu.

Birač na glasačkom listiću može označiti do tri kandidata koji imaju prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (dalje u tekstu: preferirani glasovi).

Birač u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na glasačkom listiću može odabrati tri kandidata s liste za koju je glasovao.“

Članak 12.

Članak 42. mijenja se i glasi:

„Pojedini kandidat ostvaruje pravo na sudjelovanje u raspodjeli zastupničkih mjesta na temelju preferiranih glasova samo ako broj tih glasova iznosi najmanje 5% od ukupnog broja glasova koje je dobila lista.

Sa svake liste izabrani su oni kandidati koji su dobili najveći broj preferiranih glasova.

Ako dva ili više kandidata dobiju isti broj preferiranih glasova, odlučujući je poredak na listi.

Ako sukladno odredbama ovoga članka nije izabrano onoliko kandidata koliko zastupničkih mjesta pripada pojedinoj listi na preostala mjesta na toj listi određuju se kandidati prema redoslijedu na listi.“.

Članak 13.

U članku 44. iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:

„Na raspodjelu zastupničkih mjesta između zastupnika koji se biraju u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj na odgovarajući način primjenjuju se odredbe članka 42. ovoga Zakona.“.

Članak 14.

U Članku 69. stavku 3. riječi: „najkasnije 8 dana“ zamjenjuju se riječima: „najkasnije 20 dana“.

Članak 15.

U Članku 70. stavku 1. riječi: „najkasnije deset dana“ zamjenjuju se riječima: „najkasnije dvadeset dana“.

Članak 16.

U članku 75. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Glasački listić na kojem se glasa sadrži:

1. naputak o načinu glasanja,
2. redne brojeve i nazive lista, a na svakoj listi i redne brojeve te imena i prezimena kandidata,
3. serijski broj.“.

Članak 17.

U članku 76. stavku 1. iza riječi: „Glasuje se“ briše se riječ: „samo“.

Iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

Preferirani glas daje se tako da se zaokruži redni broj ispred imena i prezimena kandidata kojem se daje preferirani glas.“.

Članak 18.

U članku 77. stavku 1. točki 2. druga rečenica mijenja se i glasi:

„Ako je kandidat predložen od grupe birača u skladu s odredbama ovog Zakona, uz njegovo se ime i prezime navodi i naznaka „kandidat grupe birača“,“.

Članak 19.

Članak 79. mijenja se i glasi:

„Nevažeći glasački listić je:

1. neispunjeni glasački listić
2. glasački listić koji je popunjen tako da se ne može sa sigurnošću utvrditi volja birača i okolnost za koju je listu, odnosno kandidata za izbor zastupnika nacionalnih manjina glasovao,
3. glasački listić na kojem je birač glasovao za dvije ili više lista, odnosno kandidata za izbor zastupnika nacionalnih manjina,
4. glasački listić na kojem je birač glasovao za kandidate s različitih lista, a nije zaokružio jednu od lista.

Ako birač samo zaokruži redni broj ispred naziva liste, a nije dao preferirani glas kandidatima, glasački listić je važeći.

Ako birač zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je preferirane glasove kandidatu ili kandidatima s jedne ili više drugih lista, u odnosu na glas za listu glasački listić je važeći, dok se preferirani glasovi za kandidate s drugih lista neće uvažiti.

Ako birač zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je do tri preferirana glasa kandidatima s druge liste, u odnosu na glasove za kandidata glasački listić je važeći, dok se glas za listu neće uvažiti.

Ako birač u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj zaokruži redni broj za jednu listu, a dao je preferirani glas kandidatu s druge liste, u odnosu na glas za kandidata glasački listić je važeći, dok se preferirani glas za listu neće uvažiti.

Ako je birač dao više od tri preferirana glasa kandidatima na istoj listi, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, bez obzira na to da li je redni broj ispred te liste zaokružen ili ne, dok se preferirani glasovi za kandidate neće uvažiti.

Ako je birač dao preferirane glasove kandidatima s određene liste, a nije zaokružio redni broj ispred te liste, glasački listić je važeći kako u odnosu na glas za listu, tako i u odnosu na preferirane glasove za kandidate s te liste, pod uvjetom da toj listi nije dao više od tri preferirana glasa.

Ako je birač dao preferirane glasove za kandidate s različitih lista i zaokružio je redni broj ispred jedne od tih lista, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, kao i za preferirane glasove za kandidate s te liste, pod uvjetom da toj listi nije dao više od tri preferirana glasa.

Ako je birač u posebnoj izbornoj jedinici birača koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj dao preferirani glas za kandidate s različitih lista i zaokružio je redni broj ispred jedne od tih lista, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, kao i za preferirani glas za kandidata s te liste.

Ako je birač dao manje od tri preferirana glasa unutar liste, glasački listić je važeći u odnosu na glas za listu, kao i za preferirane glasove za kandidate.“

Članak 20.

U članku 86. stavak 1. mijenja se i glasi:

„Kad birački odbor utvrdi rezultate glasovanja na biračkom mjestu, u zapisnik o svom radu zabilježit će:

- broj birača prema izvatku iz popisa birača,
- koliko je birača glasovalo po izvatku iz popisa birača, a koliko na temelju potvrde nadležnog državnog tijela i koliko ukupno,
- koliko je glasova dobila svaka lista i svaki kandidat s pojedine liste,
- koliko je glasova dobio pojedini kandidat za izbor zastupnika nacionalnih manjina,
- koliko je glasačkih listića proglašeno nevažećim.“.

Članak 21.

U članku 88. stavku 1. točki 3. točka na kraju rečenice zamjenjuje se zarezom te se dodaju riječi: „ te imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova.“.

Članak 22.

U članku 89. stavku 1. točki 3. iza riječi: „lista,“ dodaju se riječi: „imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova“.

Članak 23.

U članku 92. stavku 1. točki 1. iza riječi: „jedinici“ dodaje se zarez i riječi: „imena i prezimena kandidata s te liste s brojem preferiranih glasova“.

Članak 24.

U članku 97. stavku 1. riječ: „nositelj neovisne liste“ zamjenjuje se riječima: „osoba ovlaštena za zastupanje kandidacijske liste grupe birača“.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 25.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo Hrvatskoga sabora da utvrdi i objavi pročišćeni tekst Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor.

Članak 26.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Usklađuje se biračko pravo sa Zakonom o registru birača kojim aktivno biračko pravo imaju i osobe lišene poslovne sposobnosti.

Uz članak 2.

Produžuje se vrijeme od raspisivanja do održavanja izbora s 30 na 45 dana kako bi se izbori mogli kvalitetnije organizirati.

Uz članak 3.

Propisuje se nespojivost istovremenog obnašanja dužnosti saborskog zastupnika i načelnika općine odnosno gradonačelnika.

Uz članke 4. i 5.

Političkim strankama se uvodi obveza prikupljanja potpisa za kandidiranje, a broj potpisa se povećava s 500 na 1500 potpisa. Usklađuje se terminologija s novijim izbornim zakonima.

Uz članak 6.

Uvodi se zabrana kandidiranja pravomoćno osuđenim osobama za kaznena djela iz Glave IX. I Glave XXIV. Kaznenog zakona.

Uz članak 7.

Usklađuje se terminologija s novijim izbornim zakonodavstvom i briše se institut nositelja lista.

Uz članak 8.

S obzirom na preferencijalno glasanja, definira se sadržaj zbirne liste.

Uz članak 9.

Usklađivanje terminologije s novijim izbornim zakonodavstvom.

Uz članak 10.

S obzirom na produženje rokova raspisivanja izbora, određuje se da službena izborna promidžba počinje 30 dana prije dana održavanja izbora umjesto danom objavljivanja pravovaljanih kandidatura.

Uz članak 11.

Propisuje se način preferencijalnog glasanja, birač ima tri glasa koja može dati kandidatima s jedne liste i na taj način im dati prednost u odnosu na druge kandidate s liste.

Birači iz posebne izborne jedinice koji nemaju prebivalište u Hrvatskoj također mogu dati tri preferirana glas.

Uz članak 12.

Utvrđuje se izborni prag od 5% unutar liste kao uvjet da pojedini kandidat ostvari pravo na sudjelovanje u raspodjeli zastupničkih mjesta.

Uz članak 13.

Usklađivanje terminologije s novijim izbornim zakonodavstvom.

Uz članak 14.

Rok imenovanja biračkih odbora produžuje se s osam na 20 dana.

Uz članak 15.

Rok određivanja biračkih mjesta produžuje se s 10 na 20 dana.

Uz članak 16.

Uređuje se izgled glasačkog listića.

Uz članak 17.

Definira se način preferencijalnog glasanja.

Uz članak 18.

Određuje se sadržaj glasačkog listića za kandidate grupe birača pripadnika nacionalnih manjina

Uz članak 19.

Određuje se kad je glasački listić nevažeći.

Uz članak 20.

Određuje se sadržaj zapisnika biračkog odbora s obzirom na preferencijalno glasanje.

Uz članak 21.

Određuje se sadržaj zapisnika općinskog i gradskog izbornog povjerenstva s obzirom na preferencijalno glasanje.

Uz članak 22.

Određuje se sadržaj zapisnika izbornog povjerenstva izborne jedinice s obzirom na preferencijalno glasanje.

Uz članak 23.

Određuje se sadržaj objave rezultata preferencijalnog glasanja od strane Državnog izbornog povjerenstva.

Uz članak 24.

Terminologija se usklađuje s novijim izbornim propisima.

Uz članak 25.

Ovlašćuje se Odbor za zakonodavstvo da utvrdi i objavi pročišćeni tekst Zakona.

Uz članak 26.

Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“.